

ORGEL

improvisation

Tips och idéer för ett mer kreativt orgelspel!

Fredrik Sjöblom

ISBN 91-972987-1-9

 Kenneth Holmström
Musikproduktion

Bildradiogatan 10, 421 34 Västra Frölunda
e-mail: kenneth.holmstrom@kh-musikprod.se
Tel & fax: 031-709 05 85

© 1998 Fredrik Sjöblom, Kenneth Holmström Musikproduktion

Författare: Fredrik Sjöblom
Illustrationer: Annika Holmström
Layout: Kenneth Holmström
Upplaga 1:1

Tryckt i Sverige av:
Göteborgs Länstryckeri AB 1998

” **Kopieringsförbud**

Detta verk är skyddat av lagen om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. Skyddet gäller varje form av mångfaldigande genom tryckning, duplicering, stencilering, bandinspelning etc.

Den som bryter mot lagen om upphovsrätt kan åtalas av allmän åklagare och dömas till böter eller fängelse i upp till två år samt bli skyldig att erlägga ersättning till upphovsman/rättsinnehavare.

Innehåll

FÖRORD.....	5
KANON.....	6
ORGELPUNKT.....	10
KOLORERAD CANTUS FIRMUS.....	16
BYGG MUSIK AV MOTIV	18
TONARTSHOPP	23
MÅLA EN TEXT	26
TRIO MED CANTUS FIRMUS I TENOREN	28
LÅT EN KOMPOSITION INSPIRERA DIG.....	32
SLUTORD	37

Förord

Detta är en liten bukett av ganska enkla idéer, som kan hjälpa dig och/eller dina elever att lättare komma loss i orgelimprovisationens roliga konst.

Se materialet som en inspiration snarare än som en komplett orgelskola.

Ge varje kapitel en rejäl chans och tillämpa gärna idéerna på många olika melodier.

Var inte rädd för att lägga till eller dra ifrån, det är ju trots allt improvisation det handlar om.

Lycka till!

Fredrik Sjöblom

KANON

Att kunna spela kanon är en användbar kunskap vid koralpreludering. Det fungerar inte till alla psalmer men ofta kan man få ihop det. Man behöver inte alltid använda hela psalmen till kanon. Det går att anpassa (läs: ändra) någon stämman om det skulle låta för knepigt. Ibland är det lämpligt att transponera en stämman, eller variera tidsavståndet mellan stämmorna i olika fraser. *Ett användbart tips är att spela den ena stämman efter noter och den andra på gehör.*

- ◆ Spela igenom psalmen Världens Frälsare (Sv Ps 112). Den är dorisk men tänk f-moll.

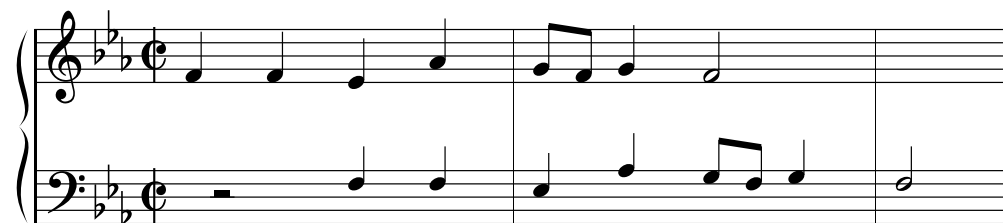
Psalm 112 Världens Frälsare

Medeltida hymn/Erfurt 1524

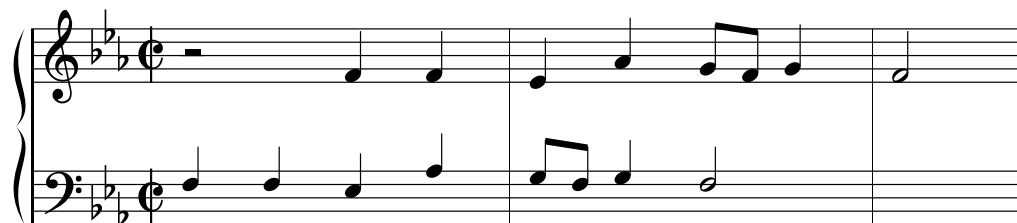

- ◆ Transponera den nu en kvart ned till c-moll (dorisk) och lär dig den i dessa båda tonarter.

◆ Spela melodin i höger hand, efter två toner börjar vänster hand en oktav ned:

◆ Gör likadant, men börja nu med den låga stämman.

◆ Nu vilar vi från kanon och spelar tvåstämmigt parallellt med höger hand på en kvarts avstånd.

◆ Nästa steg blir kanon på kvartavstånd:

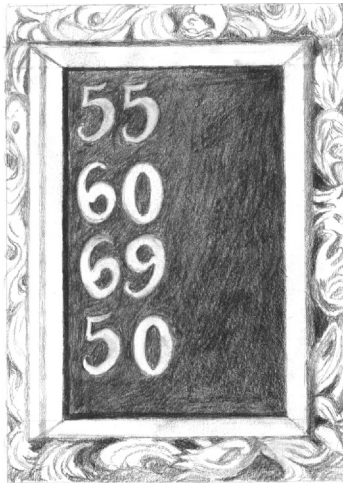

◆ Nu kombinerar vi de parallella kvarterna med kanon i vänster hand:

Musical notation for a canon exercise in both hands. The key signature is three flats and the time signature is common time. The right hand (treble clef) plays a sequence of parallel chords: G4-A4, G4-A4-B-flat4, G4-A4-B-flat4-C5, G4-A4-B-flat4-C5, G4-A4-B-flat4-C5, G4-A4-B-flat4-C5, G4-A4-B-flat4-C5, G4-A4-B-flat4-C5, G4-A4-B-flat4-C5, G4-A4-B-flat4-C5, G4-A4-B-flat4-C5, G4-A4-B-flat4-C5. The left hand (bass clef) plays a canon of the melody from the previous exercise, starting one quarter note later: G4, A4, B-flat4, C5, D5, E-flat5, F5, G5, A5, B-flat5, C6, D6, E-flat6, F6, G6, A6, B-flat6, C7.

◆ Varför inte dessutom spela kvinter i basen:

Musical notation for a canon exercise with quint intervals in the bass. The key signature is three flats and the time signature is common time. The right hand (treble clef) plays the same sequence of parallel chords as in the previous exercise. The left hand (bass clef) plays a canon of the melody from the previous exercise, starting one quarter note later, with a quint interval between the right and left hands: G4, A4, B-flat4, C5, D5, E-flat5, F5, G5, A5, B-flat5, C6, D6, E-flat6, F6, G6, A6, B-flat6, C7.

Fördjupning: Lägg till ytterligare en stämma. Låt fötterna spela koralen i **halva** tempot (4' eller 16').
 Det bästa är att upprepa första frasen i pedalen två gånger, medan hela melodin spelas i händerna.

Det kan också låta kul att kombinera helt "fel" tonarter. Testa t ex c-moll mot e-moll.

Det skall erkännas att psalm 112 är synnerligen lämpad för kanonspel, vilket man också kan se i annan litteratur. Nedan följer några fler exempel som också fungerar på ena eller andra sättet. Observera dock att det bara är ett utdrag av alla de psalmer som skulle kunna passa.

KANONPSALMER

Sv. Ps.	26	Gammal är kyrkan (Mästare alla söka dig)
	103	Bereden väg för Herren!
	433	In dulci jubilo
	499	Genom gatans trängsel